

שבת דף מד

עוד דרכים לטלטל מת בשבת : איתמר, מת המוטל בחמה,
 רב יהודה אמר שמואל: הופכו ממטה למטה.
 רב חנינא בר שלמיא משמיה דרב אמר:
 מניח עליו ככר או תינוק ומטלטלו.
 היכא דאיכא ככר או תינוק - כולי עלמא לא פליגי דשרי, כי פליגי - דלית ליה.
 מר סבר: טלטול מן הצד - שמיה טלטול, ומר סבר: לא שמיה טלטול.

ניסיון להקים את המחלוקת במחלוקת תנאים : לימא כתנאי:

איך מצילין את המת מפני הדליקה. אמר רבי יהודה בן לקיש: שמעתי שמצילין את המת מפני הדליקה.

הסבר איך אפשר להקים מחלוקת שלנו במחלוקת זו : היכי דמי?
 אי דאיכא ככר או תינוק - מאי טעמא דתנא קמא?
 אלא לאו בטלטול מן הצד פליגי:
 דמר סבר: טלטול מן הצד - שמיה טלטול. ומר סבר לא שמיה טלטול.
 אי דליכא - מאי טעמא דרבי יהודה בן לקיש?

דחייה : לא, דכולי עלמא - טלטול מן הצד שמיה טלטול, והיינו טעמא דרבי יהודה בן לקיש: דמתוך שאדם בהול על מתו, אי לא שרית ליה - אתי לכבוויי.
הכרעת ההלכה : אמר רבי יהודה בן שילא אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: הלכה כרבי יהודה בן לקיש במת.

איך ניאותין הימנו לפי שאינו מן המוכן. תנו רבנן: מותר השמן שבנר ושבקערה - אסור, ורבי שמעון מתיר.

משנה. מטלטלין נר חדש אבל לא ישן. רבי שמעון אומר: כל הנרות מטלטלין, חוץ מן הנר הדולק בשבת.

גמרא. תנו רבנן:

רבי יהודה	מטלטלין נר חדש אבל לא ישן
רבי מאיר	כל הנרות מטלטלין, חוץ מן הנר שהדליקו בו בשבת
רבי שמעון	חוץ מן הנר הדולק בשבת כבתה - מותר לטלטלה
?	אבל כוס וקערה ועששית לא יזיזם ממקומם
ורבי אליעזר ברבי שמעון	מסתפק מן הנר הכבה, ומן השמן המטפטף, ואפילו בשעה שהנר דולק

קשר בין דעת ר' אלעזר לדעת ר' שמעון : אמר אביי: רבי אליעזר ברבי שמעון סבר לה כאבוה בחדא, ופליג עליה בחדא. סבר לה כאבוה בחדא - דלית ליה מוקצה, ופליג עליה בחדא, דאילו אבוה סבר: כבה - אין, לא כבה - לא, ואיהו סבר: אף על גב דלא כבה.

שאלה : **אבל כוס וקערה ועששית לא יזיזם ממקומם** מאי שנא הני?

תשובה 1 : אמר עולא: סיפא אתאן לרבי יהודה.

קושי : מתקיף לה מר זוטרא: אי הכי מאי **אבל**?

תשובה 2 : אלא אמר מר זוטרא: לעולם רבי שמעון, וכי קשרי רבי שמעון - בנר זוטא דדעתיה עלויה, אבל הני דנפישו - לא.

קושי : והתניא: **מותר השמן שבנר ושבקערה - אסור, ורבי שמעון מתיר.**

תירוץ : התם - קערה דומיא דנר, הכא - קערה דומיא דכוס.

קביעה : אמר רבי זירא: פמוט (של מתכת - שאינו נמאס לאחר שהדליקו בו) שהדליקו בו בשבת, לדברי המתיר (רש"י - ר' מאיר; רבינו חננאל ר' שמעון) - אסור, לדברי האוסר (ר' יהודה) - מותר.

קושי : למימרא דרבי יהודה מוקצה מחמת מיאוס - אית ליה, מוקצה מחמת איסור - לית ליה?

והתניא, **רבי יהודה אומר: כל הנרות של מתכת מטלטלין, חוץ מן הנר שהדליקו בו בשבת!**

קביעה מתוקנת : אמר רבי זירא: פמוט שהדליקו עליו בשבת - דברי הכל אסור, לא הדליקו עליו - דברי הכל מותר. (במקרה של פמוט כשאין מיאוס שניהם מסכימים שמוקצה רק כשזה דלוק)

הלכה: אמר רב יהודה אמר רב: מטה שיחדה למעות - אסור לטלטלה.
קושי ממשנתינו: מיתיביה רב נחמן בר יצחק: **מטלטלין נר חדש, אבל לא ישן**.
 ומה נר, דלהכי עבידא, כי לא הדליק בה שרי לטלטלה, מטה - דלאו להכי עבידא לא כל שכן?
הלכה מתוקנת: אמר רב יהודה אמר רב:

הניח עליה מעות אסור לטלטלה ← ייחוד + מעשה
 מטה שיחדה למעות
 לא הניח עליה מעות - מותר לטלטלה ← ייחוד בלי מעשה

יש עליה מעות (בשבת) - אסור לטלטלה
 לא יחדה למעות
 אין עליה מעות (בשבת) - מותר לטלטלה - והוא שלא היו עליה בין השמשות

קושי: אמר עולא: מתיב רבי אלעזר **מוכני שלה, בזמן שהיא נשמטת אין חבור, ואין נמדדת עמה, ואין מצלת עמה באהל המת, ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות** הא אין עליה מעות שריא, אף על גב דהוו עליה בין השמשות!
תירוץ: ההיא - רבי שמעון היא, דלית ליה מוקצה, ורב (טלטול המיטה שהיו עליו מעות בין השמשות) כרבי יהודה סבירא ליה.

חיזוק לתירוץ: הכי נמי מיסתברא: דרב כרבי יהודה סבירא ליה, דאמר רב: מניחין נר על גבי דקל בשבת ואין מניחין נר על גבי דקל ביום טוב משום שכשמזיז את הנר, ישתמש באילן וזה אסור גזירה שמא יתלוש ענף מהעץ.

הסבר איך אימרה זו מהווה חיזוק לתירוץ:

אי אמרת בשלמא דרב כרבי יהודה סבירא ליה, אי אמרת בשבת ואין מניחין נר על גבי דקל ביום טוב (כי בשבת אין חשש שיטול את הנר מהעץ כי זה מוקצה וביו"ט יש חשש כי הנר אינו מוקצה)
 אלא אי אמרת כרבי שמעון סבירא ליה - מה לי שבת ומה לי יום טוב

מושגים

טלטול מהצד שמיה/לא שמיה טלטול
 טלטול המת מוקצה מחמת איסור
 מוקצה מחמת מיאוס
 בסיס לדבר האסור
 מוכני

סיכום הדף

- משנה – 2 דעות לגבי טלטול הנר – חדש לכו"ע מותר, מחלוקת ביסן (כשאינו דולק) ברייתא – 4 דעות לגבי טלטול נר – הוספת דעת ר' מאיר – מטלטלין חדש וישן אבל לא נר שהודלק לשבת אפילו לאחר שנכבה, ודעת ר' אלעזר בר' שמעון שמותר אפילו להשתמש בשמן כשהנר דולק גם הוספת העניין של כוס, קערה ועששית שעליהם יש מחלוקת בגמרא אם מדובר לפי ר' שמעון (שאוסר כי הם גדולים שנדלקים רוב השבת ואם כן חושב שלא ישתמש בהם בשבת וזה מוקצה) או ר' יהודה (מוקצה מחמת איסור – כי הם אינם מאוסים).
- 2 נוסחאות בדברי ר' זירא – האם ר' יהודה סובר שיש מוקצה מחמת איסור – בסוף אומרים שכן הלכה של רב – מיטה שיחדה למעות אסור לטלטלה – קושי ממשנתינו שמותר לטלטל הנר – תירוץ שמדובר במיטה שייחדו למעות וגם הניחו מעות עליה (ובכך הראו ששימושו למעות) – אז אסור כי אין לזה שום שימוש אחר בניגוד לנר שיש בו שימושים אחרים של היתר (דעת תוס' ד"ה ומה נר)
- מדברי רב עולה עוד נקודה שעליו יש שאלה לגבי בסיס לדבר האסור בתחילת שבת הופכת לבסיס לכל השבת – על זה מקשים ממשנה בכלים – מוכני – ששם כתוב שרק אם המוקצה עליו אסור לטלטל – מתרצים שרב סובר כר' יהודה והמשנה כר' שמעון – על הנחה זו שרב סובר כר' יהודה מביאים כמה קושיות ומתרצים (בתחילת דף מה)